

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 306/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom, Hlavná 1221, Vráble, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Oboer/12/2022-235 z 19. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1Oboer/12/2022-235 19. decembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako povinný v exekučnom konaní vedenom u súdneho exekútora JUDr. Borisa Gerberyho pod sp. zn. EX253/97 sa návrhom podaným 8. augusta 2019 na Okresnom súde Trenčín (ďalej len „okresný súd“) domáhal zastavenia exekúcie v celom rozsahu, eventuálne v časti úrokov z omeškania vo výške 7 208,57 eur vypočítaných ku 9. novembru 2017, a to z dôvodu, že hoci poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané 10. novembra 1997, súdny exekútor začal s výkonom exekúcie až v roku 2017, t. j. po viac ako 20 rokoch od začatia exekúcie, a to príkazom na vykonanie exekúcie zrážkami z dôchodku, hoci sťažovateľ je poberateľom dôchodku už od roku 2005. Uvedeným postupom tak súdny exekútor nedbal na účelnosť a hospodárnosť exekučného konania, pričom jeho nečinnosťou vznikli sťažovateľovi neúmerne zvýšené náklady v podobe

úrokov z omeškania, ktoré predstavujú ku dňu vydania príkazu na začatie exekúcie viac ako štvornásobné prevýšenie istiny, ako aj navýšenie trov exekúcie, čo je v rozpore s dobrými mravmi a princípmi exekúcie. Okresný súd uznesením č. k. 23Er/627/1997-168 z 8. januára 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol, pričom v odôvodnení uviedol, že samotné vyhodnotenie sťažnosti povinného adresované Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ako dôvodné ani prípadné následné začatie disciplinárneho konania proti súdному exekútorovi a napokon ani skutočnosti uvádzané sťažovateľom týkajúce sa jeho nepriaznivého zdravotného stavu nie sú dôvodom, pre ktorý by exekúcia mala byť neprípustná, a teda nie sú tým ani dané dôvody na jej zastavenie. Na základe sťažovateľom podaného odvolania proti uzneseniu okresného súdu Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 5CoE/7/2021-180 z 25. augusta 2021 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a uviedol, že po preskúmaní spisového materiálu a odvolania sťažovateľa dospel k záveru, že sťažovateľ netvrdil a nepreukázal žiadny zákonný dôvod, pre ktorý by mala byť predmetná exekúcia aspoň sčasti zastavená, a preto sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že návrh na zastavenie exekúcie je nedôvodný.

3. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako neprípustné. V odôvodnení uviedol, že podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné. Novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 2/2017 Z. z.“), modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodných ustanoveniach § 243h ods. 1 síce stanovila, že ak § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak vo vzťahu k opravným konaniam, a teda ani k dovolaciemu konaniu uvedená novela Exekučného poriadku neurčila žiadne pravidlo, preto je potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že dovolacie konanie bolo začaté doručením dovolania exekučnému súdu 10. novembra 2021, teda za účinnosti novej právnej úpravy zavedenej novelou Exekučného poriadku vykonanou zákonom č. 2/2017 Z. z. Ak by sa prípustnosť dovolania posudzovala výlučne len podľa nej a podľa okamihu začatia dovolacieho konania, bolo by dovolanie bez ďalšieho neprípustné. Avšak vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu, a teda vzhľadom na rešpektovanie ústavných princípov dôvery v platné právo a legitímneho očakávania, ako aj dôvery v správnosť aktov orgánov verejnej moci vrátane v nich obsiahnutého poučenia o možnosti opravných prostriedkov, najvyšší súd pri riešení tejto otázky považoval za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia (R 24/2018). Vzhľadom na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané už za účinnosti novej právnej úpravy 25. augusta 2021, bolo preto na predmetné dovolacie konanie potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní vylučila.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) S rozhodnutiami súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu a dovolacieho súdu sťažovateľ nesúhlasí a dôvody, na základe ktorých súdy rozhodli, považuje za nesprávne. Sťažovateľ zastáva názor, že dôvod na zastavenie exekúcie je v predmetnom exekučnom konaní daný a jeho návrh na zastavenie exekúcie, minimálne v časti úrokov z omeškania vyčíslených za obdobie absolútnej nečinnosti súdneho exekútora, je dôvodný. Nečinnosť súdneho exekútora nemôže byť v exekučnom konaní na ťarchu povinného.

b) Dovolací súd sa dôvodnosťou podaného dovolania zaoberať mal, pretože na dovolacie konanie mal aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, podľa ktorej je podanie dovolania procesne prípustné. Dotknuté exekučné konanie bolo začaté pred 1. aprílom 2017 a nová právna úprava Exekučného poriadku účinná od 1. apríla 2017 by v tomto exekučnom konaní retroaktívne aplikovaná zásadne byť nemala. O podanom návrhu sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní a o jeho opravných prostriedkoch proti rozhodnutiu exekučného súdu vrátane podaného dovolania by malo byť rozhodované procesne (vrátane otázky prípustnosti dovolania) aj v merite veci (posúdenie dôvodov zastavenia exekúcie) podľa právnej úpravy Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017. Vyplýva to aj z prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého ak tento zákon v § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Vzhľadom na to, že uvedené prechodné ustanovenia neobsahujú vo vzťahu k opravným konaniam v exekúcii vrátane dovolacieho konania v exekúcii osobitné pravidlo, je potrebné aplikovať všeobecné pravidlo, výslovne prechodným ustanovením zákona stanovené, o aplikácii predpisov účinných do 31. marca 2017. V dôsledku nesprávneho rozhodnutia dovolacieho súdu o procesnej neprípustnosti dovolania v danej veci došlo k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom. Dovolací súd napadnutým uznesením poprel účel a význam § 57 ods. 1 písm. l) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, ktoré na daný prípad aplikované malo byť a na základe ktorého mal byť posudzovaný návrh sťažovateľa ako povinného na zastavenie exekúcie.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania.

6. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami CSP (resp. Exekučného poriadku), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa.

7. Najvyšší súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia po odcitovaní § 419 CSP a § 202 ods. 4 v znení účinnom od 1. apríla 2017, vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podaného 10. novembra 2021 smerujúceho proti uzneseniu z 25. augusta 2021 vydanému v exekučnom konaní je vylúčená.

8. Ústavný súd po preskúmaní veci poukazuje na skutočnosť, že o obdobných ústavných sťažnostiach s rovnakou námietkou, ako je tá sťažovateľa, už viackrát rozhodol (II. ÚS 185/2018, I. ÚS 259/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 281/2018, I. ÚS 74/2019, III. ÚS 311/2020, III. ÚS 349/2020, IV. ÚS 397/2020, II. ÚS 58/2021, II. ÚS 221/2022). V označených rozhodnutiach vyslovil názor, že záver o okamžitej aplikovateľnosti dotknutého ustanovenia Exekučného poriadku je ústavne konformný a udržateľný. Ústavný súd uvádza, že ani v okolnostiach veci sťažovateľa nie je dôvod na prehodnotenie tohto názoru.

9. Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že najvyšší súd v súvislosti s okamžitou aplikabilitou podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. sp. zn. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/2017, 6 ECdo 13/2017 a najmä sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018) ešte pred podaním dovolania sťažovateľom judikoval, že jej použitie je nevyhnuté, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.

10. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

11. Ústavný súd tak pri preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu je v súlade s platnou právnou úpravou a stabilizovanou judikatúrou, preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zasahoval. Ústavný súd považuje v zmysle uvedeného odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu za ústavne konformné, na základe čoho konštatuje, že mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol.

12. Keďže sťažovateľ odvodzuje porušenie svojho základného práva vlastniť majetok od tvrdenej nesprávnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorá z hľadiska už označených práv nebola ústavným súdom identifikovaná, nie je opodstatneným ani tvrdený zásah do majetkovej sféry sťažovateľa. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v časti

tvrdeného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Euboš Szigeti
predseda senátu